

Duhovnost je pogovor v svoji zavesti



■ **Jože Ramovš** je pri Antonu Trstenjaku doktoriral iz antropologije človekovega doživljanja, zaključil specializacijo iz Franklove logoterapije in partnerske komunikacije, na *Inštitutu Antona Trstenjaka* razvija antropohigienske programe za lepše sožitje in osebno zorenje.

Viktor Frankl je odprl novo smer za pomoč ljudem v stiskah. Poleg telesnih in duševnih zmožnosti, ki so človeku in živalim skupne, se je oprl na svobodo – izvirno človekovo zmožnost za usmerjanje sebe. Pri tem mu za orientacijo služi volja po smislu vsega, kar doživlja, dela in se z njim dogaja. To so naravne duhovne zmožnosti, ki jih ima vsak človek. Lahko mu ostanejo zakrnele, lahko išče pot za svoj duhovni razvoj sam, s poskusi, uspehi in zmotami, lahko jih razvija v skupnem verovanju. Razvite naravne duhovne zmožnosti so temelj vsakega zdravega verovanja in etičnosti. Naše vprašanje je, kako zdravo razvijati svoje duhovne zmožnosti.

Pogovor

Iz srčike človekove zavesti brsti potreba po pogovoru: po izmenjavi nagovorov in odgovorov – po dialogu. Dialog človeku odpira svobodo v preseganje sebe. Odpira mu ječo osamljenosti. Dialog je osrečujoče srečevanje na poti človeškega razvoja. Preseganje sebe v nagovarjanju drugega, poslušanju drugega in odgovarjanju drugemu je pot za razvoj naravne človeške duhovnosti. Pogovor se rojeva v jedru človekove osebne zavesti, kjer je doma edinstvena in neponovljiva oseba – dialog se rojeva v človekovi vesti. Tam teče pogovor z naravo in z razmerami, v katerih živimo. Tam izvira pogovor z drugimi ljudmi. Tam se dogaja tihi dialog z lastnimi sposobnostmi in možnostmi, da se človeško razvijamo.

Tam je doma moč za dialog s svojimi mejami, da ne uničujemo sebe ob neprehodnem zidu in da ne zdrsnemo po strmini slabega, ki škodi drugim, naravi in nam samim. Človekov duh ima namreč enako odprto pot tako v uničevanje kakor v razvoj sebe in sožitja. S poštenim dialogom krepimo svojo zdravo duhovnost za ustvarjanje, z

nepoštenim in nesmiselnim monologom krepimo svojo razdiralno duhovnost za uničevanje sebe, drugih ljudi in narave.

Duhovnost

Duhovnost je pogovor ob izkušnjah. Vesel, ponosen in hvaležen dialog ob svojih dobrih izkušnjah krepí človekovo znanje in moč. Enako ju krepí dialog ob dobrih izkušnjah drugih ljudi, ko jih poslušam, vidim, se jih veselim in sem hvaležen zanje. Dialog z dobrimi izkušnjami rojeva spoznanje, kako delati prav in dobro. Krepi našo moč, da delamo prav in dobro.

Spoznanja in moč, ki rastejo ob notranjem dialogu z dobrimi izkušnjami, so varen prostor za dialog s svojimi slabimi izkušnjami. Slabe izkušnje nas same od

sebe pohablajo – so gnoj, ki nas zastruplja. Če pa jih obdelamo z dialogom, se spremenijo v dobre izkušnje – iz gnoja postanejo gnojilo za zdravo rast. Spoznanja in notranjo moč za zahteven dialog s slabimi izkušnjami dobimo iz veselja, ponosa in hvaležnosti nad svojimi dobrimi izkušnjami in dobrimi izkušnjami drugih.



Foto: Nataša Pezdír

Notranji pogovor

Duhovnost je človekov notranji pogovor o lastnih stališčih, mnenjih in željah. Je sokratski dialog vesti z jasnimi vprašanji: Ali je to res? Drži ali se mi samo zdi?

Je to pametno – je razvojno, trajnostno?

Je to koristno? Komu in kako koristi?

Duhovnost je otrok svobode. Notranje svobode za doživljanje lepega in za ustvarjanje dobrega. Svoboda za dobro je odrasla svoboda, ki dozori iz otročje svobode za karkoli, kar se človeku zahoče ali zazdi. Otročja svoboda je razvojna stopnja proti odgovorni svobodi za dobro. Slovenski psiholog umetniške in znanstvene ustvarjalnosti Anton Trstenjak je rad poudaril, da je najvišja ustvarjalnost etična. To je človekova ustvarjalnost pri oblikovanju lepšega sožitja; samo to razvija zrelo osebnost. Zrela svoboda in ustvarjalnost v sožitju v svojem razvoju nimata meja.

Razvoj naravnih duhovnih zmožnosti

Neveren človek ali človek katerekoli vere, ki želi zdravo zoreti, bo razvijal svoje naravne duhovne sposobnosti. Kakor zavestno skrbi za telesno zdravje z gibanjem in zdravo hrano, bo v svoji vesti zavestno gojil dialog s svojimi zmožnostmi in mejami – razvijal bo svojo svobodo. Zavestno bo v svoji vesti gojil dialog s svojimi izkušnjami in razmerami – odgovorno bo usmerjal svoj razvoj. Na mejah tega, kar zmore in kar sme, se bo srečeval s skrivnostjo celotne danosti – s tem, da vsa stvarnost z njim vred obstaja in se razvija. Na tej meji gojijo verske duhovnosti slutnjo in upanje o nedojemljivem bogastvu in nepreklicnem smislu vsega razvoja. ◀